

A Győri Ítéltábla

Pf.III.20.029/2021/6.

A Győri Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (Cím3., eljáró ügyvéd: dr. Bihari Krisztina) által képviselt Felperes1 (cím2) felperesnek dr. Németh Gábor (cím5) ügyvéd által képviselt Alperes1 (cím1) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Tatabányai Törvényszék előtt folyamatba tett perében Tatabányán, 2021. február 1. napján 13.P.20.127/2020/7. szám alatt hozott ítélet ellen az alperes részéről 8. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a 2008. január 8. napján, szerződésszám1. számon létrejött szerződést a határozathozatalig hatályossá nyilvánító rendelkezést mellőzi és a szerződést érvényessé nyilvánítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 45.000 (negyvenötezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélettel szemben fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az irányadó tényállás szerint a felperes, mint adós és az alperes, mint hitelező között 2008. január 8-án „deviza alapú, változó kamatozású” kölcsönszerződés jött létre a rendszám1 forgalmi rendszámú személygépkocsi 1.995.000 forintos vételárának finanszírozására. A kölcsön összege 1.445.000 forint, az induló futamidő, azaz a törlesztőrészletek száma 72 hónap, a havi törlesztő részletek összege 36.031 forint volt. A felek a THM 25,514 %, az éves induló ügyleti kamat 21.68 % mértékében állapodtak meg.

Rendelkeztek arról, hogy az induló futamidő az általános szerződési feltételek szerint számított kamat- és árfolyamváltozás függvényében módosulhat oly módon, hogy a havi törlesztőrészletek összege nem, csak azok száma változik. Az egyes havi törlesztőrészletek naptári dátum szerinti esedékességét, a várható tőkekamat megoszlását, a mindkét fél által aláírt kölcsönszerződés fizetési ütemezés melléklete tartalmazta. Az alperes vállalta, hogy a törlesztőrészletek tényleges tőke-kamat megoszlását a felperesnek negyedévente küldendő számla levelében rögzíti.

A felek rögzítették, hogy az általános szerződési feltételekben szabályozott törlesztőrészlet változás a svájci frank LIBOR és a svájci frank árfolyam - szerződésben meghatározott időpontban és mértékben - történő változásának függvénye.

[2] A szerződés tartalmazta, hogy a kölcsönszerződés egyedi része kizárólag az MCSK-0701. számú Általános Szerződési Feltételekkel (ÁSZF), illetve annak esetleges módosításával együtt érvényes, amelynek vételi jogot tartalmazó és az adásvételi szerződéssel együtt történő átvételét és megismerését a felperes a szerződés aláírásával igazolta.

[3] Az ÁSZF 7. pontja értelmében a szerződő felek egyedi kölcsönszerződésben foglalt megállapodása függvényében a szerződés törlesztőrészletei fixek, vagy változóak, valamint változó törlesztőrészletek esetén a kölcsöntörlesztőrészletek az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott tényezők változása alapján vagy forint, vagy deviza alapon változnak a jelen általános szerződési feltételekben foglaltak szerint.

[4] A törlesztőrészlet különbözetén deviza alapú kölcsön esetén a jelen szerződés szerint számított kamatkülönbözetet, és az árfolyamkonverziót is tartalmazó árfolyamkülönbözetet kell érteni

[5] Az ÁSZF 7/A. pontja tartalmazta, hogy deviza alapú kölcsön esetén a törlesztőrészlet(ek) változása – amennyiben a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben másként nem állapodnak meg – az alábbi 2 tényező jelen szerződésben meghatározott időpontokban (mérési időpontok) és mértékben történő változásának függvénye:

A DEVIZA KAMAT (3 hónapos devizahitel kamat Londonban kivéve euró esetén Brüsszelben) amennyiben a mérési időpontban érvényes devizakamat a szerződés megkötését megelőző napon érvényes devizakamathoz képest változott.

DEVIZA árfolyam, amennyiben a kölcsönszerződés napját megelőző munkanapon érvényes deviza OTP Bank Nyrt. deviza külkereskedelmi vételi árfolyama (a továbbiakban devizavételi árfolyam) eltér a mérési időpont napját megelőző munkanapon érvényes deviza OTP Bank Nyrt. deviza külkereskedelmi eladási árfolyam 2 %-kal növelt értékétől (a továbbiakban deviza eladási árfolyam).

A fix törlesztőrészletű deviza alapú változó futamidejű kölcsön esetén az adós által fizetendő törlesztőrészletek összeg nem, csak a száma változik, figyelembe véve a felmerült kamat különbözetet és az árfolyamkonverziót is tartalmazó árfolyamkülönbözetet (törlesztőrészlet különbözetet).

A szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben a vonatkozó üres rész kitöltésével állapodnak meg a devizanemben és az irányadó devizakamatban, ezért a jelen általános szerződési feltételekben a devizakamat és a devizaárfolyam helyett az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott tényezőket kell megfelelően alkalmazni, behelyettesíteni.

A fentiek szerinti törlesztőrészlet változás külön értesítés, illetve külön elfogadás nélkül is a szerződő felek által meghatározottnak és elfogadottnak minősül.

[6] Az ÁSZF. 7/A. pontja – a fentieken túl - rögzítette a törlesztőrészlet különbözet kiszámításának képletét, a képletben alkalmazott fogalmak magyarázatát, illetőleg – tájékoztató adatként a még nem esedékes teljes hátralévő tőketartozásra eső árfolyamkülönbözet összegének kiszámításához szükséges képletet.

[7] A peres felek a kölcsönszerződés aláírásával egyidejűleg vételi jog alapítására vonatkozó megállapodást is kötöttek a megvásárolt személygépjárműre.

[8] A felek a szerződéskötés napján „Megállapodás” megjelölésű okiratot (16/A/7) is aláírtak, amelyben az adós elismerte, hogy az alperes gépjárművásárlás finanszírozására vonatkozó hatályos feltételeit megismerte, így ezek között az alperesnek a jogszabályi előírások szerint számított teljes éves hiteldíjmutató százalékos mértékét, valamint a kölcsönszerződés tervezetét.

[9] A felperes a kölcsönszerződés napján kölcsönkérelmet (16/A/8) is aláírt, amely tartalmazta a megvásárolni kívánt gépjármű, valamint a hitelkonstrukció – a fentiekben már ismertetett - jellemzőit.

[10] Az alperes finanszírozási ajánlata (20/A/11) a kölcsön nyújtás feltételei feltüntetésével mellett felhívta a figyelmet arra, hogy a (lízingdíj-) illetve törlesztőrészletek nagysága a 3 hónapos CHF LIBOR és az OTP hivatalos CHF deviza eladási árfolyam függvényében a futamidő alatt jelentősen megváltozhatnak, így - amennyiben az adós nem rendelkezik a szükséges devizafedezettel – az árfolyamváltozás kockázatot jelent az adósra.

[11] A perbeli kölcsönszerződéssel összefüggésben a 2015. április 4. napjával felülvizsgált elszámolás eredményeként az alperes 304.665.- forint tisztességtelenül felszámított összeget írt jóvá a felperes javára.

[12] A szerződés 2017. május 2. napján teljesedésbe ment, a lezárásra tekintettel az alperes a jármű törzskönyvét visszaszolgáltatta.

[13] A felperes a 2016. szeptember 5-én előterjesztett kereseti kérelmében a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjai alapján, valamint az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő szerződéses kikötések tisztességtelenségére hivatkozással a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását – és annak jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítását - kérte.

A 2018. március 25-én kelt, majd 2019. október 15-én és 2020. december 20-án pontosított kereseti kérelme szerint a szerződés érvénytelenségének megállapítását csak az árfolyamkockázati tájékoztatás elégtelenségére alapítva indítványozta.

[14] A jogkövetkezmények körében az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítását kérte akként, hogy a törvényszék kötelezze az alperest elsődlegesen - az MNB HUF/CHF középárfolyamhoz képest 20 %-ban maximált árfolyam alkalmazásával - 1.601.270 forint és kamatai, másodlagosan - a szerződés induló HUF/CHF árfolyamhoz képest 20%-kal magasabb árfolyam maximum alkalmazásával - 1.591.469 forint és kamatai megfizetésére. A kamatfizetés kezdő időpontját, és annak mértékét nem jelölte meg.

Kérte az alperest a gépjármű törzskönyv kiadására kötelezni.

[15] Az érvelése szerint az alperes az árfolyamkockázat felmerüléséről, annak törlesztőrészletekre gyakorolt hatásairól nem tájékoztatta megfelelően, és nem hívta fel a figyelmét arra, hogy a tartozás számára gazdaságilag nehezen elviselhetővé válhat.

Arra is hivatkozott, hogy kockázatfeltáró nyilatkozatot nem írt alá, a szerződéses konstrukcióra vonatkozó tájékoztató anyagot (20/A/10), és finanszírozási ajánlatot (20/A/11) nem kapott kézhez. A tájékoztatás hiányossága miatt az árfolyamváltozásból eredő összeg nem, vagy csak korlátozottan terhelhető rá.

Az álláspontja szerint az érvénytelenség nem küszöbölhető ki oly módon, hogy a bíróság a szerződést forint kölcsönként értelmezi, és a forint kölcsönökre irányadó kamatot alkalmazza.

A felperes elfogadta az alperes által a bíróság felhívására készített elszámolásokösszegezését (13.P.20.127/2020/3.irat)

[16] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Leszögezte, hogy a szerződést a felek 2017. május 2-án lezárták, a törzskönyvet a felperesnek postai úton megküldte.

A kölcsönszerződés megfelelt a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiba foglaltaknak, ugyanis a kölcsön összege és a törlesztőrészletek összege is forintban meghatározott. Az egyedi kölcsönszerződés, az annak részét képező fizetési ütemezés és az általános szerződési feltételek együttesen tartalmazták a jogszabályban előírt tartalmi elemeket.

[17] Az alperes állította, hogy a felperest az árfolyamkockázat felmerüléséről, mibenlétéről előzetesen megfelelően tájékoztatta, felhívta a figyelmet arra, hogy a kamatkockázaton túl a deviza árfolyamok változásából eredő árfolyamkockázatot is a felperesnek kell viselnie.

Az alperes a fentiek alátámasztására a kölcsönszerződésre és az annak részét képező ÁSZF vonatkozó pontjaira, a finanszírozási ajánlat tartalmára, a Megállapodás megjelölésű okiratra és az „Indítson velünk” írásos tájékoztató anyagokra hivatkozott.

[18] Az alperes álláspontja szerint a szerződés érvénytelenségének megállapítása esetén – kiindulva a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2015.11.09-10-i, illetőleg a Kúria Konzultációs Testületének 2019. június 19-i állásfoglalásaiból - a szerződés érvényessé nyilvánítható a felek közötti elszámolással olyan módon, hogy a kirovó pénznemmé a forint válik, az alperest megillető ügyleti kamatként pedig a BUBOR kamatfelárral növelt értékét kell figyelembe venni. Ebben az esetben az alperes túlfizetése 1.218.943 forintot tesz ki.

Az alperes - a törvényszék felhívására – levezette a felek közötti elszámolást akként, hogy az árfolyamkockázat felső határaként a szerződéskötés napján és további adott napokon irányadó MNB deviza középárfolyamhoz viszonyítva 30 % -kal növelt árfolyam maximált mértékét vette figyelembe. Ez alapján a felperes túlfizetése 1.442.619.- forint.

[19] A Tatabányai Törvényszék a fellebbezéssel támadott – kijavított – ítéletében megállapította, hogy a peres felek között 2008. január 8. napján szerződésszám1. számon létrejött szerződés érvénytelen.

A törvényszék a szerződést a határozathozatalig hatályossá nyilvánította.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.442.619 forintot. Ezt meghaladóan a felperes kereseti kérelmét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 43.350 forint elsőfokú eljárási illetéket. Kötelezte az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 43.350 forint elsőfokú eljárási illetéket. Kimondta, hogy a peres felek az egyéb költségeiket maguk viselik.

[20] A határozatának indokolásában leszögezte, hogy a perbeli jogviszonyt a szerződés megkötésekor hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959.évi IV. tv. (a továbbiakban rPtk.) 200. § (2) bekezdése, 205. § (1)-(2)-(3) bekezdései, 209. §-a, 209/A. § (2) bekezdése alapján, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII.tv. (rHpt. 203. § (6)-(7)-(8) bekezdései, 210. § (2) bekezdése, továbbá 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjai alapján kell elbírálni.

[21] A törvényszék leszögezte, hogy a kölcsönszerződés részévé váltak az MCSK-0701. számú általános szerződési feltételek, továbbá a Megállapodás megjelölésű okirat. A felperes megismerte az alperes „Indítson velünk!” megjelölésű tájékoztató anyagát, valamint a finanszírozási ajánlatot, és benyújtotta a hitelkérelmet.

[22] A törvényszék az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás megfelelőségének vizsgálata körében a 2/2014. határozat alapján rögzítette, hogy a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezésének tisztességtelensége, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott ésszerű, figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy a tájékoztatás elmaradása

folytán a fogyasztó alappal gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezései tisztességtelenek, aminek következtében a szerződés érvénytelen.

A szerződéskötés időpontjában hatályos Hpt. 203. §. (6) és (7) bekezdései értelmében a lakossági ügyféllel kötött devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfélnek aláírásával kellett igazolnia. A kockázatifeltáró nyilatkozatnak pedig tartalmaznia kellett az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak a törlesztőrészekre gyakorolt hatását.

Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás alaki és tartalmi kritériumai körében a törvényszék a 6/2013. PJE határozatra utalással kifejtette, hogy a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettségnek ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészekre. Nem kell azonban kiterjednie az árfolyamváltozás mértékére.

[23] Az elsőfokú bíróság felhívta az Európai Unió Bíróságának C-51/17. számú döntésének 73-74-75-76. és 78. pontjait, amely szerint az a követelmény, hogy a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni nem korlátozható azok kizárólag alaki és nyelvtani szempontból való érthetőségére. A szerződési feltétel akkor világos és átlátható, ha abból az átlagos fogyasztó számára kétségtől felismerhető és megérthető, hogy az általa kötött szerződéssel a havi törlesztőrészlet fizetési kötelezettsége (akár a havi összeg növekedésével, akár a futamidő megnövekedésével), illetve a teljes kölcsönösszeg visszafizetési kötelezettsége előre nem látható mértékben emelkedhet, mert a kölcsön futamideje alatt az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változása bekövetkezhet és annak nincsen felső határa, és mindezek ismeretében vállalja a kockázatot.

A tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének törlesztőrészekre gyakorolt hatására.

A kölcsönvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen elviselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben a jövedelmét kapja leértékelődik a devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották.

[24] A törvényszék felhívta az EUB C-76/2010. az EUB C-227/18. számú döntéseit is.

[25] A törvényszék megítélése szerint az alperes által a felperes számára adott tájékoztatás a fenti kritériumoknak nem felelt meg, nem mutatta be megfelelően az árfolyamkockázat mechanizmusát. Nem volt világos és átlátható a felperes számára, hogy az árfolyamkockázatot nem csak a forintnak a svájci frankhoz viszonyított leértékelődése jelenti, hanem annak részét képezi a devizakamatláb változása is. Nem tért ki a tájékoztatás arra sem, hogy akár az árfolyamváltozás, akár a devizakamatláb változása lineáris összefüggésben áll-e a törlesztőrészek számának növekedésével, illetve a fogyasztóra rótt gazdasági

következményekkel, vagy ezek a hatások kumulálódnak, és ez utóbbi esetben nem egyenesen arányosak a bekövetkezett változás mértékével. Nem kapott információt a felperes arról sem, hogy a törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértékének jelentős mértékű növekedése korlátlan-e vagy korlátos.

Mindezekből következően a felperes nem lehetett tisztában az árfolyamkockázat tényleges mibenlétével, és nem tudta értékelni a forint leértékelődésének a pénzügyi kötelezettségére gyakorolt konkrét gazdasági következményeit.

A felperes által aláírt dokumentumokban elszórva szereplő információk nem voltak alkalmasak arra, hogy a felperes az árfolyamkockázat valós tartalmát felismerje tekintettel arra is, hogy az alperes nem hívta fel a felperes figyelmét az egyes szerződéses rendelkezések közötti összefüggésekre.

[26] A fentiek miatt a tájékoztatás nem felelt meg az egyértelműség, a világosság, és az átláthatóság követelményének, ezért az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő szerződéses rendelkezések tisztességtelenek, ami a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi.

Utalt a törvényszék arra, hogy a felperes által felhozott további érvénytelenségi okok vizsgálata szükségtelen.

[27] Az érvénytelenség jogkövetkezményeit érintően az elsőfokú bíróság álláspontja az volt, hogy a jelen esetben a szerződés érvényessé nyilvánítása fogalmilag kizárt, mivel a kölcsönszerződés a felperes szerződésszerű teljesítésével megszűnt. Ez okból az elsőfokú bíróság a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánította.

[28] A felek közti elszámolást érintően az elsőfokú bíróság nem fogadta el az alperes – Kúria Konzultációs Testülete 2019. június 19-i iránymutatására alapított - azon érvelését, miszerint a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítása esetén az elszámolást akként kell elvégezni, hogy a kirovó pénznemmé a forint válik, az alperest megillető ügyleti kamatként pedig a BUBOR kamatfelárral növelt értékét kell figyelembe venni.

Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességtelensége ugyanis a szerződés devizaalapúságát nem szünteti meg, a felborult érdekegyensúly nem egy más típusú, pl. forintszerződés kritériumainak figyelembevételével állítható helyre.

A Kúria Konzultációs Testülete már felhívott iránymutatása, valamint a PK.267. sz állásfoglalásban írtak – továbbá a jelen eljárásban még nem alkalmazható - 2014/17. EU irányelv 23 cikk (4) (6) bekezdései alapulvételével a törvényszék úgy foglalt állást, hogy a perbeli, CHF alapú kölcsönszerződés esetén a szerződéskötés kori MNB devizaközépárfolyamhoz viszonyított 30 %-os mértékű árfolyamkockázat volt az, amit a felperes az árfolyamkockázatra vonatkozó tisztességes tájékoztatás hiányában is viselni köteles. Az ezt meghaladó mértékű árfolyamváltozás jelent a felek viszonylatában olyan jelentős érdekegyensúly-vesztést, aminek a kiküszöbölése indokolt.

A fentiek szerint tehát mindaddig amíg a szerződéskötés kori árfolyamhoz képest az árfolyamemelkedés nem érte el a 30 %-os mértéket, addig az alperes által árfolyamkülönbözet címén számított összeg teljes egészében a felperest terheli. Az ezen a tűrőhatáron belüli árfolyamváltozásból eredő kiterhelés esetén nincs jelentős érdekegyensúlyvesztés a felperes és az alperes között. Az árfolyammaximálás az ennél magasabb irányadó árfolyam esetén indokolt.

Figyelemmel arra, hogy a felperes elfogadta az alperes fenti szempontok szerint elvégzett elszámolását, ezért a törvényszék a felperes javára visszafizetendő túlfizetés összegét – ezen számításnak megfelelően – 1.442.619.- forintban határozta meg.

[29] A törvényszék kitért arra, hogy a felperes kereseti kérelme a kamatfizetést illetően nem volt határozott, mivel nem jelölte meg a követelt kamat mértékét és a kamatfizetés kezdő időpontját sem, ezért a törvényszék a kamatfizetésről érdemben nem határozhatott.

[30] Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen a törvényszék ítéletének megváltoztatását (Pp. 253. § (2) bekezdés), és a felperes keresetének elutasítását kérte a felperes perköltségben marasztalása mellett.

A másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítására irányult. (Pp.252. § (3) bekezdés)

[31] Kiemelte, hogy az ítélet indokolása adós maradt annak megjelölésével, hogy a szerződés érvénytelenségét - a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján - pontosan melyik rendelkezés tisztességtelensége eredményezi.

[32] Rámutatott, hogy az ítélet 10. pontja azt a megállapítást tartalmazza, hogy az alperes a tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, amely ellentétes az ítélet rendelkező részével, és az indokolás 11. pontjával is.

Az ítélet 10. pontja tévesen rögzíti azt is, hogy „a kockázatfeltáró nyilatkozat a jelen perben a felperes által nem vitatottan aláírásra került”.

[33] A fellebbezésben kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság az alperes által csatolt okirati bizonyítékokat nem megfelelően értékelte, és tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes által az árfolyamkockázatra vonatkozóan adott tájékoztatás elégtelen.

[34] A kölcsönszerződés aláírását megelőzően létrejött Megállapodás 1. pontja rögzíti, hogy a felperes a kölcsönkérelem és a megállapodás aláírásával elismerte, hogy az alperes gépjárművásárlás finanszírozására vonatkozó, a finanszírozási kérelem benyújtásakor hatályos valamennyi feltételét, valamint a jogszabályi előírások szerint számított teljes éves hiteldíjmutatónak a százalékos mértékét, továbbá a kölcsönszerződés tervezetét megismerte (20/A/7.).

[35] Az alperes a szerződéskötés előtt átadta a felperes részére az írásos tájékoztató anyagot (20/A/10.), amelyben foglalt valamennyi feltétel megismerését a felperes a Megállapodás aláírásával elismerte.

Az írásos tájékoztató anyagban egyértelmű felhívás szerepel arra vonatkozóan, hogy a deviza alapú finanszírozási konstrukció esetén a kamatkockázaton túl a devizaárfolyamok változásából eredő árfolyamkockázatot, valamint a vételi és eladási árfolyam eltéréséből adódó költséget is teljes egészében az ügyfélnek kell viselnie. A tájékoztató hangsúlyozza, hogy a leendő ügyfélnek változó kamatozású konstrukció esetén mérlegelnie kell, hogy a kockázatok miatt a fizetendő törlesztőrészek összege – törlesztőrészlet különbözet formájában – a futamidő alatt növekedhet.

Az írásos tájékoztató anyag tehát a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésének megfelelően tartalmazza az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre, és egyértelműen felhívja az ügyfelek figyelmét az ügyletben rejlő kockázatra.

[36] A perben rendelkezésre állt a szerződéskötést megelőzően a felperes részére készített és átadott egyedi finanszírozási ajánlat is (20/A/11.), amely a kölcsönszerződéssel egyezően a finanszírozás valamennyi lényeges adatát tartalmazza.

Amellett, hogy a finanszírozási ajánlat kifejezetten felhívta a felperes figyelmét az írásos tájékoztató anyagra, maga is rögzíti, hogy a (lízingdíj) illetve törlesztőrészek nagysága a 3 hónapos CHF LIBOR és az OTP hivatalos svájci frank deviza eladási árfolyam függvényében a futamidő alatt jelentősen megváltozhat, így az árfolyamváltozás kockázatot jelent a fogyasztó számára. A Megállapodás 1. és 3. pontja pedig igazolja, hogy a finanszírozási ajánlatot a felperes megkapta.

[37] Rámutatott az alperes, hogy az ítélet indokolása következetlen és megalapozatlan, mivel annak

8. pontja rögzíti, hogy a felperes megismerte az alperes „Indítson velünk” megjelölésű tájékoztató anyagát, valamint a finanszírozási ajánlatot, ugyanakkor a tájékoztatás megfelelőségének megítélése körében ezen okiratokban foglaltakat nem vette figyelembe.

[38] Az alperes fenntartotta azon álláspontját, hogy önmagában az egyedi kölcsönszerződés is megfelelő tájékoztatást tartalmazott, ugyanis már elnevezésében is rögzíti, hogy deviza alapú változó futamidejű kölcsönszerződésről van szó, fix összegű törlesztőrészekkel.

A kölcsönnyújtás feltételei között pedig rögzíti, hogy a kölcsönszerződés CHF svájci frank alapú, változó kamatozású, az induló futamidő az általános szerződési feltételek szerint számított kamat és árfolyamváltozás függvényében módosulhat oly módon, hogy a havi törlesztőrészek összege nem, csak a száma változik.

[39] Az alperes a fentiek mellett arra is hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés részét képező MCSK-0701. számú ÁSZF. 7. és 7/A. pontjai a deviza alapú konstrukció valamennyi részletszabályát részletesen tartalmazza.

Az ÁSZF 7. pontja rögzítette a törlesztőrészlet különbözet definícióját, az ÁSZF - a törlesztőrészlet változása devizaalapú kölcsön esetén című - 7/A. pontja pedig tartalmazta a törlesztőrészlet változás feltételeit és elszámolását is.

Ennek körében feltüntették, hogy a devizaalapú kölcsön törlesztőrészleteinek változása a devizakamattól és a devizaárfolyamtól függ, tételesen rögzítették, melyik kamatot és milyen árfolyamot tekintenek irányadónak azzal, hogy a felek az egyedi kölcsönszerződésben állapodnak meg a devizanemben és az irányadó devizakamatban.

Az ÁSZF ezen pontja a törlesztőrészlet változásának képletét is tartalmazta.

Fix törlesztőrészletű, devizaalapú, változó futamidejű kölcsön esetén az adós által fizetendő törlesztőrészletek összege nem, csak a száma változik, figyelembevéve a felmerült kamatkülönbözetet és az árfolyamkonverziót is tartalmazó árfolyamkülönbözetet (törlesztőrészlet-különbözet).

Az ÁSZF tartalmazta, hogy a törlesztőrészlet változás elszámolása naptári negyedévenként történik. A negyedéves elszámolásban az adott negyedévben esedékes törlesztőrészletekre eső törlesztőrészlet különbözetek (azaz kamat és árfolyamkülönbözet) kerülnek elszámolásra.

Hangsúlyozta az alperes, hogy nem terhelte olyan kötelezettség, hogy az árfolyamváltozás várható irányára, mértékére, és a kockázat valószínűségére vonatkozóan is tájékoztatást adjon.

[40] Az alperes az álláspontját akként összegezte, hogy az egyedi szerződés rendelkezéseivel az ÁSZF-ben nyújtott tájékoztatással, a finanszírozási ajánlatban, illetve a tájékoztató anyagokban nyújtott információkkal a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében a 2/2014. és a 6/2013. PJE határozatokban foglaltaknak megfelelően világosan és érthetően tájékoztatta a felperest az árfolyamkockázat mibenlétéről, és arról, hogy azt kizárólag a felperesnek kell viselnie.

[41] Az alperes a már az elsőfokú eljárás során is előadottakat fenntartva kifejtette, hogy a per tárgyát képező kölcsönszerződés forintosítása a 2015. évi CXLV.tv. szerint megtörtént. A forintosítás szerződés módosításként értékelendő, amellyel a felek a szerződés bármely okból fennálló esetleges érvénytelenségét orvosolták, azaz a szerződés konvalidálódott. E körben hivatkozott az alperes a Fővárosi Ítéltábla Pf.V.21.148/2018/8/II. számú ítéletére, valamint az 5.Pf.20.622/2019/5. számú ítéletére is. A hivatkozott határozatok levezetik, hogy a szerződés 2015-ös forintosítása kizárja a felperes kereseti kérelmének teljesíthetőségét.

[42] Az érvénytelenség jogkövetkezménye vonatkozásában az alperes hangsúlyozta, hogy a bíróság által megállapított 30 %-os árfolyamváltozás maximalizálást semmi sem

támasztja alá. Maga a felperes sem állította, hogy olyan tájékoztatást kapott volna, amely szerint az őt terhelő árfolyamváltozás 30 %-os mértéket nem haladja meg.

[43] Az alperes - az elsőfokú eljárásban előadottakkal egyezően - a szerződés érvénytelenségének megállapítása esetén a BUBOR + kamatfelárral történő elszámolást tartotta indokoltnak, amely alapján a felperes túlfizetését 1.218.943 forintban számította ki. Ennek alapján a jogkövetkezmények körében kérte az ítélet megváltoztatását akként, hogy az alperes marasztalásának összegét 1.218.943 forintra kérte leszállítani.

[44] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság helyesen vezette le, hogy az alperes által nyújtott árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás a felhívott jogszabályi rendelkezéseknek nem felelt meg. Az alperes nem csatolt be a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése által megkívánt kockázatfeltáró nyilatkozatot.

[45] Rámutatott, hogy az aláírás nélküli egyedi finanszírozási ajánlat (20/A/11.) nem felel meg a magánokirat Pp. 196. § (1) bekezdés d) pontjában előírt kötelező tartalmi feltételeinek.

Az alperes által meghivatkozott tájékoztató anyagok felperes részére történő átadásának ténye nem bizonyított, ahogy az sem, hogy ezen dokumentáció valóban az alperes szerződés megkötésekor hatályos tájékoztatója.

[46] Az alperes által az érvénytelenség jogkövetkezményeként alkalmazandó elszámolás egy forint alapú elszámolás, amely nem a perbeli jogügylet deviza alapú szerződéses konstrukciójára vonatkozik.

[47] Az alperes fellebbezése alaptalan.

[48] Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges körben feltárta, azt a peradatok okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg, az ítélet hatályon kívül helyezésére alapot adó, lényeges eljárási szabálysértést a másodfokú bíróság nem észlelt, ilyet a fellebbezésében az alperes sem jelölt meg.

A törvényszék által levont jogi következtetésekkel a szerződés érvénytelenségének megállapítása és az alperest marasztaló ítéleti rendelkezések körében a másodfokú bíróság – az indokolásra kiterjedően is - egyetértett.

Téves azonban az elsőfokú bíróságnak a szerződést - érvényessé nyilvánítás helyett - a határozathozatalig hatályossá nyilvánító rendelkezése.

[49] Az ítéltábla rögzíti, hogy a felperes a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmét – a fentiekben ismertetettek szerint - az

árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás elégtelenségére hivatkozással tartotta fenn, ezért a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiban foglaltak vizsgálata szükségtelen.

[50] Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást akként, hogy az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő kikötés tekintetében adott banki tájékoztatás az egyedi szerződés, a finanszírozási ajánlat, és az ÁSZF együttes értelmezése mellett sem felelt meg a világosság, érthetőség, átláthatóság követelményének és a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében, a Kúria 2/2014, 6/2013. PJE határozataiban és az EUB C-26/13., C-51/17. számú ítéleteiben megfogalmazott kritériumoknak.

[51] A tájékoztatás megfelelőségének vizsgálata során kiemelt figyelemmel kell lenni a jogszabályból fakadó tájékoztatási kötelezettség rendeltetésére. A pénzügyi intézményt az információegyensúly hiányának ellensúlyozására, kiküszöbölésére alkalmas tartalmú és formájú tájékoztatási kötelezettség terheli.

[52] Az elsőfokú bíróság az egyedi szerződés, valamint az ÁSZF rendelkezéseinek részletes, összességében való vizsgálata útján helytállóan állapította meg, hogy a felperes az árfolyamváltozásból fakadó – őt terhelő – kockázatokról annak lényeges tartalmára, mechanizmusára, realitására, nagyságrendjére is kiterjedően világos, érthető tájékoztatást nem kapott. A perben a bizonyított tartalmú tájékoztatás (egyedi szerződés, Megállapodás, ÁSZF, finanszírozási ajánlat) alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó, azaz a felperes nem tudta értékelni a nemzeti fizetőeszköz kirovó pénznemhez képest való leértékelődésének a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, adott esetben jelentős gazdasági következményeit.

A tájékoztatás az árfolyamkockázat alapvető gazdasági összefüggései, lehetséges következményei tekintetében nem szolgál az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó részére elegendő és érthető információval ahhoz, hogy a fogyasztó tájékozott és megalapozott döntést hozhasson arról, hogy a szerződéskötéskor kedvező kamatfeltételek ellenében felelősséggel vállalja az árfolyamváltozásból eredő kockázat viselését.

[53] Az alperes érvelésével szemben az egyedi szerződés mindössze annyit tartalmaz, hogy a kölcsönszerződés CHF alapú. A tájékoztatás szempontjából önmagában hiányos egyedi szerződés azonban ellentmondásos is abban a tekintetben, hogy az ÁSZF szerint számított kamat- és árfolyamváltozás függvényében a futamidő, azaz a törlesztőrészletek száma, vagy – ahogyan erre az első oldal utolsó bekezdése utal – az egyes törlesztőrészletek összege változik-e. A kölcsönkérelem maga pedig csak a kölcsön adatainál utal arra, hogy az svájci frank alapú.

A finanszírozási ajánlat – a fix konstrukció ellenére – a törlesztőrészletek összege változásának lehetőségére hívja fel a figyelmet a „3 hónapos CHF LIBOR és az OTP hivatalos CHF deviza eladási árfolyama változása függvényében” (20/A/11.).

[54] A keresetlevélhez csatolt ÁSZF (A/2.) 7. és 7/A pontjai elsősorban a törlesztőrészlet összegének változása tekintetében nyújtanak tájékoztatást (holott a perbeli

szerződés fix törlesztőrészletű volt) és pusztán utalnak a törlesztőrészletek száma változásának lehetőségére. Az itt rögzített tartalom nem az adott szerződéstípusra szabott tájékoztatás, nem egyediesített, hanem bonyolultan megfogalmazott, általános jellegű információk halmaza.

A részint a szerződésben, részint az ÁSZF-ben foglalt – a fentiek szerint nem megfelelő tartalmú – tájékoztatás nem hordoz figyelemfelhívó jelleget, nem kellően egyértelmű, nem közérthető, inkább szükségtelenül bonyolult. A perbeli esetben a matematikai képletekbe foglalt releváns információk legfeljebb kikövetkeztethetők, mintsem könnyen érthetők.

[55] Az ítéltábla a fentiekre tekintettel egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy a felperes nem a Kúria irányadó PJE határozataiban, az EUB hivatkozott ítéleteiben, illetve a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-i emlékeztetőjében kifejtett, és az ítéltábla által is osztott jogértelmezése által megkövetelt tartalmi kritériumoknak megfelelően részesült tájékoztatásban.

[56] Az ítéltábla álláspontja szerint az alperes által csatolt, az árfolyamkockázati tájékoztatást is tartalmazó „Indítson velünk” írásos tájékoztató anyag tekintetében nem bizonyított, hogy azt a felperes ténylegesen megismerte (20/A/10.). A Megállapodás 1. pontjának azon kitétele, miszerint az adós elismerte, hogy a gépjármű vásárlás finanszírozására vonatkozó, a finanszírozási kérelem benyújtásakor hatályos „valamennyi feltételét” megismerte, azok konkrét tartalmának megjelölése hiányában, a tájékoztató anyagok átvételét, felperes általi tudomásulvételét nem igazolta. A Megállapodás 1. pontja nem tartalmazza konkrétan, beazonosíthatóan azon tájékoztató anyagok átvételét, amelyekre az alperes a tájékoztatás teljeskörűsége tekintetében hivatkozik. A Megállapodás 1. pontja a kölcsönszerződés tervezetének (a finanszírozási ajánlat) megismerésének lehet bizonyítéka.

A kifejtettek miatt alaptalanul sérelmezi a fellebbezésében az alperes, hogy az írásos tájékoztató anyag tartalmát az elsőfokú bíróság a tájékoztatás megfelelőségének minősítése körében érdemben nem vizsgálta.

[57] Az alperesnek a más peres eljárások során az azonos vagy hasonló tartalmú szerződéses kikötések tisztességtelensége tárgyában született ítéletekre irányuló hivatkozásával kapcsolatosan az ítéltábla kiemeli, hogy a bíróságnak a jelen perben rendelkezésre bocsátott peranyag és ezen eljárásban bizonyított tények értékelésével az adott fogyasztó által történt szerződéskötés körülményeinek figyelembe vételével kellett állást foglalnia a kikötés világosságáról, érthetőségéről és ezen keresztül tisztességességéről. A hivatkozott döntésekben tükröződő és az eset egyedi jellemzőitől nem függetleníthető jogi következtetések nem ültethetők át maradéktalanul a jelen eljárásra. (Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.464/2020/4. szám, illetve a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.294/2020/5. számú ítélet, Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.705/2019/6/2.számú ítélete).

[58] A fentieket összegezve az állapítható meg, hogy az adósi főszolgáltatás részeként a szerződésben megjelenő kockázatvállalás nem volt felmérhető, átlátható és világos.

A tájékoztatás elégtelensége pedig az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő szerződéses kikötések rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján fennálló tisztességtelenségét, és ezáltal a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi (rPtk. 209/A. (2) bekezdés)

[59] Itt utal az ítéltábla arra, hogy az alperes a fellebbezésében alaptalanul sérelmezi, hogy az elsőfokú ítélet rendelkező része nem jeleníti meg, hogy a szerződés érvénytelenségét pontosan melyik kikötés tisztességtelensége eredményezi. Ez ugyanis az elsőfokú ítélet indokolásából egyértelműen kiderül, ahogyan az is, hogy az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő kikötés tisztességtelensége a szerződés teljes – és nem a kikötésre vonatkozó részleges - érvénytelenségét eredményezi.

[60] Az ítéltábla álláspontja szerint a rPtk 237.§. az 1/2010.(VI.28.) PK. vélemény, a 2014.évi XL.tv. 37. §-a (DH2.tv.) valamint a 6/2013. PJE határozat szabályainak együttes értelmezésével a perbeli esetben az egyedül alkalmazható érvénytelenségi jogkövetkezmény a szerződés érvényessé nyilvánítása.

Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a már teljesezésbe ment, ám a kifejtettek miatt érvénytelen szerződés esetén a határozathozatalig történő hatályossá nyilvánításra nincs lehetőség, a szerződés 2017. május 2-án történt lezárására és megszűnésére tekintettel jogkövetkezményként csak az érvényessé nyilvánításra kerülhet sor.

A perbeli szerződéstípus esetén a Kúria 2019. június 20-i ajánlása szerint az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítása során két megoldás alkalmazására kerülhet sor: vagy forint alapon nyilvánítja a bíróság a szerződést érvényessé, vagy pedig a deviza forint átváltási árfolyamot maximalizálja a szerződésben rögzített kamatmérték forintosítási fordulónapig történő érintetlenül hagyásával.

[61] A forint alapon történő érvényessé nyilvánítás ellen a felperes – arra hivatkozással, hogy annak eredményeképpen olyan szerződés jönne létre, amelyre nem irányult a felperesek szerződési akarata – kifejezetten tiltakozott. A helytálló felperesi hivatkozásnak megfelelően a szerződés forint alapra helyezése egy teljesen új, más szerződés létrehozását jelentené, olyat, amelyet a felek eredetileg nem akartak kötni. Ezért az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, amely szerint a felek közti elszámolásra deviza alapon kerülhet sor.

[62] Az ítéltábla osztotta a törvényszék ítéletének azon indokait, melyek szerint az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tisztességtelensége esetén a szerződés azzal a tartalommal nyilvánítható érvényessé, hogy a bíróság meghatározza, hogy milyen mértékű kockázat az, amit a fogyasztó tájékoztatás hiányában is viselni köteles. Ez az elszámolási mód a pénzügyi és a fogyasztó között fennálló információs egyenlőtlenségre tekintettel a felperes sérelmére felborult érdekegyensúlyt úgy állítja helyre, hogy „a jelentős egyenlőtlenséget” megszünteti.

Szemben az alperes által az elszámolás módszertanának alapjaként hivatkozott, és általa számításokkal is alátámasztott okfejtéssel, az ítéltábla más eseti döntésekben is kifejtett álláspontja szerint (Győri Ítéltábla Pf.I.20.014/2021/8. szám) nem annak van kiemelt,

elsődleges jelentősége, hogy egy forint hitelhez képest a devizaalapú hitel alacsonyabb kamatmértéke meddig ellensúlyozhatta az árfolyam fogyasztóra nézve kedvezőtlen hatását. Ezzel ugyanis végső soron a deviza alapú hitelnél az a forint hitel válna viszonyítási ponttá, amit a felek – akár a felperes hitelképessége miatt, akár más okból – nem kötöttek meg, és nem is állt szándékukban megkötni. Nem ítélte tehát alaposnak az ítéltábla sem az alperes azon álláspontját, ami a szerződés tisztességtelensége miatt megbomlott érdekegyensúly helyreállítása során abból indul ki, hogy a forint hitelhez képest a deviza alapú hitellel a fogyasztó milyen vélt, vagy valós előnyökhöz jutott.

A szerződés deviza alapon való érvényessé nyilvánításához az ügy összes körülményének (pl. szerződés célja, futamideje, a felek érdekei, azok egyensúlya) mérlegelése alapján meg kell határozni, hogy milyen mértékű kockázat terhelje a fogyasztót a megfelelő tájékoztatás hiányában is, azaz milyen mértékű az a kockázat, amely a felperes sérelmére felborult érdekegyensúly helyreállítására alkalmas. Ezt pedig a törvényszék helyes mérlegelés útján határozta meg 30 %-ban.

Az alperesi fellebbezéssel szemben az ítéltábla által alkalmazhatónak ítélt – 30 % mértékig maximalizált árfolyamkülönbség felperes általi viselése alapján készült - és számszakilag nem vitatott elszámolás eredményeként a megállapított 1.442.619 forint megfizetésére alappal kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest.

[63] Az ítéltábla nem értett egyet azzal a fellebbezési állásponttal, amely szerint a szerződés forintosításával a felek a szerződés valamennyi esetleges hibáját orvosolták, ennél fogva pedig érdemben nem vizsgálható az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő kikötés tisztességtelenségére alapítva a szerződés érvénytelensége.

A 2014. évi LXXVII. és a 2015. évi CXLV. törvények a hatályuk alá tartozó szerződésekből eredő tartozásoknak a meghatározott fordulónappal való, jövőbeli forintra váltásáról rendelkeztek. A forintosításra a DH1. és a DH2. törvény szerinti részleges érvénytelenséget eredményező okokkal kapcsolatos banki elszámolásokra figyelemmel került sor. A deviza alapú hitelszerződési konstrukció, így az árfolyamkockázat kedvezőbb kamatmérték melletti fogyasztóra hárítása önmagában nem érvénytelen, a forintosítási rendelkezések tehát nem értelmezhetőek az érvénytelenségi okot kiküszöbölő szerződésmódosításként. Nem minősülnek az érvényes szerződés általános jogszabályi módosításának sem, hiszen csak a jövőre nézve, és csak részben került sor az érintett szerződések módosítására. A fordulónappal az árfolyamkockázattól eredő többlet terheket magába foglaló tartozás került forintosításra, ekként a jogalkotással a szerződésnek az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő kikötés esetleges tisztességtelenségéből eredő hibája nem nyert orvoslást.

[64] Kitér az ítéltábla arra, hogy az ítélet indokolásának a fellebbezésben helytállóan hivatkozott ellentmondásosságát az elsőfokú bíróság 13.P.20.127/2020/10. számú kijavító végzése részben korrigálta. Az ítélet 10. pontjának azon iratellenes megállapítását, miszerint „kockázattelátoló nyilatkozat a jelen perben a felperes által nem vitatottan aláírásra került”, az ítéltábla mellőzi.

[65] A fentiek alapján a másodfokú bíróság az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján az ítélet szerződés érvénytelenségét megállapító rendelkezését, illetve az alperes marasztalására

vonatkozó rendelkezését azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy a szerződést - a határozathozatalig hatályossá nyilvánító rendelkezést mellőzve - érvényessé nyilvánította

[66] Az eredménytelenül fellebbező alperes az rPp.78. § (1) bekezdése alapján köteles a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdései alapján megállapított mértékű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség felperes részére való megfizetésére.

Győr, 2021. május 13.

Dr. Maurer Ádám sk.

Dr. Sarmon Hedvig sk.

Dr. Mészáros Zsolt sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró